

Specifikacije za adaptacije slovarskega vmesnika

Poročilo projekta Slovar sopomenk
sodobne slovenščine: Od skupnosti za
skupnost

Špela Arhar Holdt (2019): Specifikacije za adaptacije slovarskega vmesnika. Poročilo projekta Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Od skupnosti za skupnost. Ljubljana: Center za jezikovne vire in tehnologije.

Kazalo

1	Okvir in namen projektne aktivnosti	1
2	Potek uporabniške evalvacije slovarskega vmesnika	2
3	Evalvacijski vprašalnik	2
4	Kontrola uporabniških vnosov	5
4.1	Kontrola nad tem, kdo v slovar dodaja	5
4.2	Kontrola nad tem, kaj v slovarju ostane	5
5	Motivacija za uporabniško sodelovanje	8
6	Mehanika uporabniškega sodelovanja	11
7	Vidnost in razumljivost elementov ali informacij	12
8	Vsebnost in razvrstitev podatkov	13
9	Glavni plusi in minusi slovarja	14
10	Seznam nalog za vmesniško nadgradnjo	17

1 Okvir in namen projektne aktivnosti

Skladno s projektnim načrtom smo v delovnem sklopu 4 projekta *Slovar sopomenk sodobne slovenščine: Od skupnosti za skupnost* naslovili cilj:

C4.1 Izboljšati vmesnik glede na uporabniško povratno informacijo, da se omogoči uporabniku prijaznejša oz. udobnejša raba slovarja na tablicah in pametnih telefonih.

Izhodišče **C4.1** je dejstvo, da je skladno s komunikacijskimi trendi sodobne družbe, kjer raba mobilnih naprav predstavlja možnost neprestanega dostopa do podatkov na svetovnem spletu, nujno priskrbeti prilagoditve, ki bodo omogočile tovrsten dostop tudi do jezikovnih podatkov o slovenščini. Vmesnik Slovarja sopomenk sodobne slovenščine je razvit za optimalno rabo na računalniškem zaslonu, obenem pa je do spletne strani mogoče enostavno dostopati tudi z drugimi napravami. Vmesnik se opira na tehnologijo Responsive Web Design, ki omogoča, da se elementi spletne strani prilagodijo napravi (skrijejo, premaknejo ali spremenijo velikost), kar bistveno izboljša uporabniško izkušnjo, v procesu oblikovanja vmesnika pa so bile zagotovljene še nekatere dodatne prilagoditve.

Del projekta smo posvetili vprašanju, kako vmesnik dodatno optimizirati, da bo raziskovanje podatkov o sopomenskosti, njihovo ocenjevanje in dodajanje kolikor je mogoče udobno in časovno nepotratno. Optimizacija se opira na uporabniška mnenja in izsledke o uporabniškem obnašanju pri uporabi slovarja, kot je opisano v tem poročilu. Izvedba aktivnosti se je usmerjala v namizno različico slovarja, ki je predhodna mobilni postavitvi. Kot kaže raziskava Arhar Holdt (2018)¹, slovenski uporabniki do slovarjev kljub tehnološkemu napredku namreč še vedno dostopajo primarno na namiznih napravah (91,1 % od 619 vprašanih uporabnikov), pri čemer je namizna različica tudi preferenčna (pri 73,7 % vprašanih), telefon kot preferenca pa se pojavlja pri zgolj 5,7 % uporabnikov. Specifikacije prinašajo seznam potrebnih

¹ Arhar Holdt, Špela. (2018). The Attitude of Language Users Towards General Monolingual Dictionaries: The Slovene Perspective. *Slovenščina 2.0: Empirical, Applied and Interdisciplinary Research*, 6(1), 1-36. <https://revije.ff.uni-lj.si/slovenscina2/article/view/7966/8252>

vmesniških prilagoditev, ki bodo vključene v Slovar sopomenk sodobne slovenščine 2.0. Pri implementaciji bo sodeloval strokovnjak za oblikovanje, ki bo zagotovil, da bodo pri novostih upoštevana načela vmesniškega oblikovanja, npr. načela strukturiranosti, preprostosti, vidnosti, odzivnosti, popustljivosti in ponovljivosti.

2 Potek uporabniške evalvacije slovarskega vmesnika

V evalvacijo je bilo zajetih 20 študentk in študentov jezikoslovnih smeri: 10 z Oddelka za slovenistiko in 10 z Oddelka za prevajalstvo Filozofske fakultete. V okviru kvalitativnih uporabniških raziskav je takšna številka visoka, saj namen ni posploševanje na celotno populacijo, ampak opazovanje slovarske rabe in zbiranje predlogov za vmesniško nadgradnjo. Evalvacija vmesnika je potekala kot del vajeništva, ki ga je v letu 2018 na Centru za jezikovne vire in tehnologije Univerze v Ljubljani opravljala Petra Štingl.² Evalvacija je združevala metodologijo protokolov glasnega razmišljanja (ang. *think aloud protocols*) in vodenega intervjuja z uporabniki. Prvi del evalvacije je vseboval samostojno uporabo slovarskega vmesnika, v drugem delu pa so sodelujoči podali svoje vtise in predloge za spremembe. Evalvacije so bile posnete in transkribirane za lažjo sintezo izsledkov. Rezultati celotnih intervjujev bodo po koncu projekta predstavljeni strokovni javnosti, v poročilu pa povzemamo tiste dele, ki so povezani z želeno vmesniško nadgradnjo.

3 Evalvacijski vprašalnik

V nadaljevanju v celoti navajamo evalvacijski vprašalnik, ki se povezuje z uporabniškim samostojnim delom s slovarjem. Rezultati, ki so relevantni za vmesniške adaptacije, so povzeti v nadaljevanju. Izpostavljeni so samo predlogi za spremembe in dopolnitve, ne posvečamo se odgovorom, ki so obstoječe stanje pohvalili ali opredelili kot ustrezno (ti v odgovorih sicer močno prevladujejo). Kar se

² Štingl, Petra et al, 2018: Research on the User Experience of the Thesaurus of Modern Slovene, *Proceedings of MEi:CogSci Conference 2018*, Bratislava, pp. 98.

https://www.meicogsci.eu/downloads/MEiCogSci_Conference_Proceedings_2018.pdf

tiče konceptualnih novosti, večina evalvatorjev meni, da odzivni slovar ustreza definiciji slovarja, da so digitalnost, spremenljivost in nedokončanost pozitivne lastnosti, naklonjeni so uporabniškemu sodelovanju in možnostim, da je sopomenske podatke mogoče pregledovati v širšem kontekstu. Napake v slovarskih podatkih so opazili redko, kot problematično pa so izpostavili predvsem nejasno kontrolo kakovosti uporabniških vnosov in vprašanja registracije sodelujočih uporabnikov. V motivacijskem smislu sta izpostavljeni delo za skupnost in lasten (strokovni) interes za sodelovanje. Elementi tekmovalnosti, kot je lestvica sodelujočih, pa so pogosteje opredeljeni za manj motivacijske, vendar informativne.

Tema	Namen vprašanja
Slovar ali ne?	Sogovornik opredeli, ali Slovar sopomenk sodobne slovenščine (odzivni slovar) kljub konceptualnim novostim še vedno dojema kot slovar ali kot nekaj drugega.
Digitalnost	Slovar sopomenk nima tiskane oblike. Sogovornik se opredeljuje do tega dejstva (tiskano vs. digitalno).
Prečiščenost	Sogovornik se opredeljuje do vprašanja, ali preferira prečiščenost slovarskega vira ali njegovo brezplačnost ter hitro dostopnost.
Nedokončanost	Slovar sopomenk ne bo nikoli povsem končan in zaključen. Sogovornik se opredeljuje do tega dejstva.
Spremenljivost	Slovar sopomenk se redno posodablja in s tem spreminja. Sogovornik se opredeljuje do tega dejstva.
Opaznost napak	Ali je sogovornik opazil, da je vir izdelan avtomatsko, da vsebuje napake?
Motečnost napak	Ali sogovornika napake, ki jih je opazil, motijo ali ne? Ali je moteča njihova količina?

Opaznost uporabniškega sodelovanja	Sogovornik opredeli, ali je opazil možnost za uporabniško sodelovanje ali ne. Našteje, kako lahko uporabniki sodelujejo.
Vrednotenje uporabniškega sodelovanja	Sogovornik opredeli, ali se mu zdi možnost uporabniškega sodelovanja pozitivna ali negativna, razloži, kaj so plusi in minusi.
Neposrednost uporabniškega sodelovanja	Sogovornik opredeli, ali se mu zdi pozitivno, da se uporabniški doprinos pojavi na strani neposredno (brez vmesne uredniške kontrole) ali ne.
Kontrola uporabniških vnosov	Sogovornik se opredeljuje do kontrole kakovosti uporabniških vnosov, predlaga uredniške posege itd.
Izpostavljenost skupnosti	Sogovornik opredeli, ali je sodelovanje uporabnikov na slovarski strani dovolj izpostavljeno (preveč/premalo anonimno itd.) ali ne.
Izkoriščanje uporabnikov	Ali sogovornik vidi težavo v tem, da uporabnike za sodelovanje izkoriščamo ali nanje prelagamo odgovornost ali ne?
Motivacija za sodelovanje	Sogovornik opredeli, ali bi sam sodeloval pri razvoju konkretnega slovarja Sopomenk in zakaj (ne).
Širša motivacija	Sogovornik opredeli, kaj bi ga motiviralo za sodelovanje pri razvoju slovarjev.
Glavni plusi	Sogovornik našteva glavne pluse slovarja, glavne razloge, zakaj bi ga uporabljal.
Glavni minusi	Sogovornik našteva glavne minuse slovarja, glavne razloge, zakaj ga ne bi uporabljal.
Podobni viri	Ali uporabnik pozna kakšne podobne slovarje in vire, katere, kaj si o njih misli.

Inštitucija	Ali je sogovornik opazil, kdo je pripravil Slovar sopomenk?
Pomen inštitucije	Ali je sogovorniku pomembno, katera inštitucija je izdala slovar?
Drugi pomisleki	Sogovornik izraža druge pomisleke ali predlaga možnosti za izboljšavo.

4 Kontrola uporabniških vnosov

Kot omenjeno, je največ evalvatorjev omenilo pomisleke na ravni kontrole uporabniških vnosov.

4.1 Kontrola nad tem, kdo v slovar dodaja

Iz slovarskega vmesnika nekateri evalvatorji uporabniki niso razbrali, ali je za dodajanje lastnih predlogov potrebna registracija ali ne. Registracijo so nekateri izpostavili kot predpogoj za zagotavljanje selekcije na ravni sodelujočih (da dodajajo le tisti, ki so za sodelovanje v resnici motivirani in so dobronamerni) in za pomoč pri uredniškem odločanju, kako uporabniške predloge obravnavati (če ob registraciji zberemo tudi uporabnikove metapodatke, je lažje interpretirati njihove vnose in podatke tudi raziskovalno korektno obdelati). Na drugi strani so nekateri evalvatorji odsotnost registracije razumeli kot plus, saj na tak način lahko sodeluje kdorkoli, mnenje skupnosti je avtentično in realno, sodelovanje pa hitro in učinkovito. Evalvatorji, ki so podprli neposredno dodajanje, so pogosto podprli uredniško selekcijo v drugem koraku, tj. za tem, ko so predlogi že dodani.

4.2 Kontrola nad tem, kaj v slovarju ostane

Večina evalvatorjev se je strinjala, da v določeni točki slovarskega razvoja pričakujejo uredniški poseg v gradivo. Nekateri so izpostavili, da je za slednje treba zagotoviti dodatne finance in da prvi korak zato lahko poteka avtomatsko ali s pomočjo glasovanja skupnosti. Od določene točke naprej pa uredniški pregled in odstranjevanje neželenih rezultatov evalvatorji povezujejo s kakovostjo in kredibilnostjo slovarja. Ker uredniški delotoki v trenutnem vmesniku niso jasno predstavljeni, si sodelujoči niso znali razlagati, kako bo nadgradnja slovarja potekala. Pogost sklep je bil, da se uredniška kontrola ne predvideva.

Primer 1

Spraševalka: Tako da ja, to je malo dilema. Ja. Zdaj, videla si tam, da bi recimo lahko vnesla sopomenko. In če bi jo vnesla, bi opazila, da se takoj pojavi na strani. Ne gre skozi nobeno, da bi se kaj... Da bi moral nekdo kaj odobriti, ampak je takoj na strani. Kako se ti zdi to?

Evalvator/-ka: To se mi sploh ne zdi v redu. Pač se mi zdi, da je potem to neka stvar, ki jo lahko ljudje začnejo hitro izkoriščati za neko zajebancijo. Mislim, ni toliko zanesljivo potem več.

Spraševalka: Ja. Ker slovar v bistvu tako deluje: to se takoj pojavi, potem pa uporabniki upvotajo in downvotajo. Pač po svoji vesti. [smeh] In vsake toliko se slovar avtomatsko posodobi in tiste besede, ki imajo največ 'downvotov', so odstranjene. Tako da je recimo nek filter. Ampak ja, kot praviš, lahko nekdo pride pa se tam zafrkava pa ...

Evalvator/-ka: Ja, jaz bi bila vseeno bolj za ziher, če bi vedela, da nekdo to vseeno preverja.

Primer 2

Spraševalka: Tako da v bistvu je pozitivno, da sodelujejo?

Evalvator/-ka: Pa ja, no. Saj pravim, če se človek sam odloči, pa če mu je to v veselje, zakaj pa ne. Pa če je podkovan v tej smeri. To se mi zdi zelo dobra ideja, da se mora registrirati, preden lahko kaj doda.

Spraševalka: Kaj pa, če bi se vseeno registriral in šel noter neke bedarije dodajati?

Evalvator/-ka: Saj obstaja kakšna komisija, ki ti ... A ni tako? A ni? Nam je enkrat Gorjanc pri predavanju razlagal, da je neka ... Vsaj mislim, ne vem, malo sem pozabila. Da je neka komisija? Ne vem, da pač ...

Spraševalka: Do tega bova glih zdaj po tem vprašanju prišle. Tam, kjer lahko vneseš svojo sopomenko, ne. Pač recimo, da bi zdaj šla in jo vnesla, bi se sopomenka takoj pojavila na strani. Nobene ...

Evalvator/-ka: A res? Aja, no, to pa ni dobro. Zakaj pa potem sploh je uporabniško ime?

Spraševalka: Zato, da se vidi, kdo je dodal, ampak, ja ... Zaenkrat nimajo drugega ...

Primer 3

Spraševalka: Pa ti je pomembno, kdo dela take slovarje in podobne izdelke?

Evalvator/-ka: Ja, če ne bi bilo tako, da lahko sodelujejo ljudje.

Spraševalka: Kaj pa to pomeni?

Evalvator/-ka: Če Center mi da, ne, potem jaz Centru tudi zaupam. Če pa mi nekdo tako s ceste napiše, potem pa lahko tam preveč mrda notri. Sem bolj tako »njih«.

Spraševalka: Tako da potem tega v bistvu ne jemlješ kot to, da ga je Center naredil, ali da ga delajo ostali?

Evalvator/-ka: Da ga je center naredil. Ampak, da imajo premalo kontrole.

Primer 4

Spraševalka: Ker recimo, če bi šla in vnesla neko sopomenko, bi opazila, da bi se beseda takoj pojavila na strani, se pravi, noben ne sedi tam ...

Evalvator/-ka: Mislim, to je tako, dvorezni meč, ne. Po eni strani super: se takoj pojavi, se oceni kao dejanska raba. Čeprav, vsak je odvisen od nekkih svojih jezikovnih vzgibov, ne. Plus tega je, da ti nihče ne more očitati, da nad tabo stoji neka višja inštanca in ti forsira neke jezikovne predloge. Po drugi strani pa zdaj najti mejo med tem, da nihče v narekovajih ne »nadzoruje« vnosa, pa med tem, da bi bilo mogoče pametno kaj nadzorovati ... So mogoče s tem, kot sem rekla, neki podatki o meni kot uporabniku dostopni, da človek vidi, da ne vem ... Mogoče imam ... Kot sem že rekla, iz tega in tega področja, da je mogoče dialektološko zaznamovana raba ali pa nekaj, ne. Take minimalne stvari, da bi se morale upoštevati pred tem, preden se dovoli (mislim, »dovoli«) vnos. Da pač vidiš neke faktografske podatke o meni, pa iz tega sklepaš, zakaj sem jaz to predlagala. Mogoče, ne vem. Za resnejšo študijo. Za neko vsakdanjo rabo ni to tako pomembno, ampak predvidevam, da je ta slovar namenjen tudi kakšnim raziskovalcem v končni fazi. Tako da, ja.

Naloge za nadgradnjo vmesnika pri Slovarju sopomenk sodobne slovenščine 2.0:

- **Videopomoč za uporabnike, ki bo pojasnila način dodajanja sopomenk.**
- **Vizualna reprezentacija uredniških delotokov na spletni strani (O viru).**

5 Motivacija za uporabniško sodelovanje

V predhodnih raziskavah o množičenju (Lew 2013)³ je bilo izpostavljeno, da so je motivacija za uporabniško sodelovanje pri množičenju lahko treh vrst: družbena, psihološka in ekonomska. V uporabniški vmesnik je mogoče vključiti elemente, ki se dotikajo prve ravni in zadovoljujejo uporabniško željo po (a) sodelovanju v skupnosti in (b) doseči v tej skupnosti določen status. Trenutno vmesnik vsebuje lestvico uporabnikov glede na število vnesenih sopomenk, v vmesniku pa je izpostavljena in opisana tudi vloga skupnosti pri nadaljnjem razvoju slovarja (zavihek *Skupnost*). V evalvaciji so bili sodelujoči vprašani, ali so elementi, ki nagovarjajo in predstavljajo skupnost v vmesniku dovolj opazni in kaj bi jih za sodelovanje najbolj motiviralo. V nasprotju s pričakovanji se je izkazalo, da elementi tekmovalnosti na evalvatorje nimajo posebnega motivacijskega vpliva. Motivacija, kot jo opredeljujejo sodelujoči evalvatorji, je predvsem psihološka (pomagati drugim, pomagati odpraviti specifične probleme), motiviralo pa bi jih tudi, če bi sodelovanje lahko uporabili za referenco. Podatki o dodanih sopomenkah posameznega uporabnika pa lahko predstavljajo dodano informativno vrednost. Slednje je mogoče vključiti v nadaljnji razvoj vmesnika.

Primer 5

Spraševalka: Bi recimo sodelovala v smislu, da bi dodala sopomenke ali jih pa ocenjevala?

Evalvator/-ka: Če bi videla take, ki so res neprimerne, pač, ja.

Spraševalka: Kaj bi te sploh motiviralo oziroma dodatno motiviralo, da bi sploh sodelovala?

Evalvator/-ka: Pač mogoče, če bi videla, da se je res ta slovar ful razvil, mislim, da ga ful ljudi uporablja, potem bi si mogoče prizadevala za to, da bo v bistvu res »očiščen«, kot si prej rekla. Tako da to mogoče ... Mislim, če bi ljudem res prišel prav.

Spraševalka: Okej, kaj pa kaj v zvezi s tem, da bi bila recimo ... Da ti ful sodeluješ in bi hotela dodati čim več sopomenk zato, da bi bila na vrhu lestvice, tam kjer so uporabniki? Ali pa da bi imela najboljše ocenjene sopomenke?

³ LEW, Robert. User-generated content (UGC) in online English dictionaries. 2013. *OPAL*.

Evalvator/-ka: Ne. Mislim, da ... Ne vem ... Ne bi imela niti toliko časa, da bi se ukvarjala s tem. [smeh] Tako da: ne. Razen če bi si dala neki cilj, da bi bila to ena izmed glavnih stvari.

Primer 6

Spraševalka: Kaj pa ... Pa bi bilo kaj takega, da bi te lahko dodatno motiviralo, da bi sodelovala? Da bi dodajala sopomenke pa jih ocenjevala?

Evalvator/-ka: Ja, če bi bilo kaj narobe ali pa če bi videla, da nekje res nekaj grozno manjka. Ampak to ni neka prednost ... Ni neka stvar, ki jo oni morajo hoteti doseči, ker potem to pomeni, da je nekaj narobe in da ljudje morajo zaključiti.

Spraševalka: To pa ti ne bi bila motivacija, recimo, da je tvoje uporabniško ime na vrhu tam, ker si dodala največ sopomenk? [smeh]

Evalvator/-ka: Ne.

Primer 7

Spraševalka: Recimo ti, bi sodelovala? Se ti zdi to okej? Zakaj ja, zakaj ne?

Evalvator/-ka: Ja! Se mi zdi dejansko fajn, da gradiš neko stvar, da tudi malo vplivaš nanjo. Da vplivaš na jezik.

Spraševalka: Ja, na nek način.

Evalvator/-ka: Ja, pač vplivaš na jezik. Ampak dejansko to, da tudi pomagaš drugim ljudem, če bodo kdaj iskali sopomenke in ostalo.

Primer 8

Spraševalka: Ja, ja. Kul. V redu. Kaj pa to glede skupnosti, se pravi tega uporabniškega sodelovanja, pa če si opazila mogoče te sezname ljudi, ki so največ sopomenk dodali, so bili nekje ob strani?

Evalvator/-ka: Aha, ja, tam spodaj.

Spraševalka: Se ti je zdelo to dovolj izpostavljeno ali preveč, premalo? Pa na splošno to, da lahko sploh sodeluješ.

Evalvator/-ka: Ja, ne vem, pač, mogoče sodeluje samo zato, da se njegovo ime tam pojavi ... Potem je bolj na številu kot na kakovosti.

Primer 9

Spraševalka: Ok. Kaj pa bi te recimo dodatno motiviralo?

Evalvator/-ka: Mislim, finančna sredstva so seveda super, ampak ... Ali pa, ne vem, za jezikoslovca lektorski seminarji, na primer, da točke nabiraš, pa dobiš popust za seminar. Na faksu.

Spraševalka: Dobra ideja. Kaj pa recimo, da bi bilo tvoje uporabniško ime izpostavljeno na tistem ... Si videla, da je bila lestvica?

Evalvator/-ka: Ja.

Spraševalka: Recimo, da bi bila tam izpostavljena, super pomembna [smeh]. Bi ti to bila to motivacija?

Evalvator/-ka: Ne [smeh].

Primer 10

Spraševalka: Tako da bi sodelovala pri sami gradnji? Si že sodelovala. Bi te še kaj dodatno motiviralo?

Evalvator/-ka: Motiviralo? Mogoče, ne vem, da je lahko tudi tvoja referenčna točka v kakem CV-ju, da si sodeloval pri tem projektu, kakor koli. To bi bilo kul.

Spraševalka: Da bi bilo nekje zapisano, kdo točno je dodal tisti predlog, recimo.

Evalvator/-ka: Ja.

Primer 11

Spraševalka: Prednost, ok. Zdaj napake si rekla, da nisi opazila. Si ugotovila oziroma opazila, na kakšen način so uporabniki vključeni v ta slovar?

Evalvator/-ka: Če uporabnik si ustvari uporabniško ime, tako da ... Pa zabeleži se, se mi zdi, zgodovina, kaj vse je vnesel. Po moje lahko - sicer tega nisem naredila - ampak mogoče če klikneš na ime, lahko vidiš. Ne vem, predvidevam.

Spraševalka: Se ne da.

Evalvator/-ka: Se ne da?

Spraševalka: Ne, to sem jaz tudi hotela pa se ne da [smeh 06:18].

Evalvator/-ka: Ok. No, ker potem takšen podatek bi ti spet dal - tebi kot uporabniku - nek, neko informacijo o relevantnosti vnesenih sopomenk. Tako recimo kot, Wikipedija ima podoben način, vsi lahko vnašajo, ampak če ti potem pogledaš zgodovino, vidiš, kdo je vnesel, pa lahko potem klikneš pa vidiš, koliko se ta človek ukvarja, piše članke in potem mogoče več veš, »aha, vnaša samo članke o umetnosti, torej najverjetneje o tem nekaj ve, ne« [smeh 06:56].

Naloge za nadgradnjo vmesnika pri Slovarju sopomenk sodobne slovenščine 2.0:

- **Možnost, da uporabnik s klikom na ime sodelujočega uporabnika oz. uporabnice dostopa do celotne zgodovine njegovih oz. njenih vnosov.**

6 Mehanika uporabniškega sodelovanja

Kar se tiče mehanike uporabniškega sodelovanja, je med predlogi evalvatorjev najti dve opozorili: (a) da je trenutno mogoče sopomenki pripisati tako pozitiven kot negativen glas, kar lahko vodi v označevalno zmedo; (b) da ni omogočen izbris lastnega predloga v primeru napak. Čeprav dvojno glasovanje omogoča uporabniku, da z njim posredno izrazi dvom glede relevantnosti/uporabnosti sopomenke ali nakaže, da je slednja morda relevantna/uporabna v omejenem naboru kontekstov, je možnost dvojnega pripisa pri nadaljnjem razvoju slovarja mogoče tudi odstraniti. Na drugi strani je uporabnikom mogoče dovoliti izbris lastnih predlogov, jih pred potrditvijo povprašati, če so o vnosu prepričani, koristna pa bi bila tudi videopomoč, ki bi jasneje razložila, da se po vnosu predlog pojavi neposredno na strani in je takoj viden oz. na voljo za uporabo celotni uporabniški skupnosti.

Primer 12

Spraševalka: Okej. Aja, saj si dala svoj predlog notri, a ne? Pa si videla, da se takoj pojavi na strani, ne. Tvoje mnenje, o tem, da je takoj vidno?

Evalvator/-ka: Mi je v redu, ker potem lahko takoj vidiš, kaj se je zgodilo in ne rabiš potem razmišljati, »joj, nekaj se je zgodilo«. Ampak ni pa fajn, da ne moreš zbrisati svojega predloga, kot recimo »zelen-žaba«. [smeh]

Primer 13

Spraševalka: Kaj pa si ...? Dodajanje sopomenk. Si še kaj drugega našla?

Evalvator/-ka: Kar bi jaz lahko naredila? Aja, pa to ocenjevanje, ne. To se mi zdi malo kritično, ker lahko ful plusov daš in minusov istočasno. Če ti je do tega, lahko malo zafrkneš.

Naloge za nadgradnjo vmesnika pri Slovarju sopomenk sodobne slovenščine 2.0:

- **Potencialni izklop dvojnega glasovanja.**
- **Možnost opozoril oz. odprave napak pri lastnem vnosu.**

- **Videopomoč za uporabnike, ki bo pojasnila način dodajanja sopomenk.**

7 Vidnost in razumljivost elementov ali informacij

Na vidljivost in razumljivost elementov v vmesniku evalvatorji niso imeli pogostejših pripomb. Zelo relevantno je opozorilo na skrb za vidljivost pri osebah s posebnimi potrebami, ki jih je nujno treba upoštevati tudi pri pripravi pomoči za rabo slovarja (npr. poskrbeti, da bo pomoč na voljo s podnapisi). Težava je tudi opredelitev razmerja med jedrnimi, bližnjimi in uporabniško dodanimi sopomenkami ter razumljivost simbolov, ki napovedujejo navigacijo po vmesniku (premik v kolokacijski razdelek ali v korpus Gigafida).

Primer 14

Spraševalka: To je glede mojih vprašanj vse. Če si se mogoče spomnila kaj za nazaj ali pa imaš kak komentar?

Evalvator/-ka: Ja, komentar imam na tisto ... Dobro, da si mi povedala, zakaj so tiste ločeno, ker res to spodaj piše s tistimi drobnimi črkami, tako da te malo jezi, če ne vidiš. [govora je o zapisu o številu jedrnih, bližnjih in uporabniških sopomenk, kjer so razdelki poimenovani]

Spraševalka: Ja, neke stvari so malo take.

Evalvator/-ka: Lahko bi dali to kam višje. Ali pa na večje.

Primer 15

Spraševalka: Napake si opazila? Oziroma stvari, ki pač ne bi smele biti notri?

Evalvator/-ka: Mmm ... Aja, da je prav nekaj, kar ne bi smelo biti?

Spraševalka: Ja, pač napake, kakršne koli.

Evalvator/-ka: Meni se je samo zdelo, da pač niso bile takoj čisto jasne funkcije vseh, ne vem, oznak. Tako kot sem govorila recimo vmes, da ne vem, kaj so tiste pikice. Ampak potem sem pač nekako ugotovila.

Primer 16

Spraševalka: Ja recimo to. Ali pa, ko si prišla na stran, si sploh dojela, da na tej strani lahko ti aktivno sodeluješ ali pač ...?

Evalvator/-ka: Ne, ne, nisem tega dojela ... Pač ful mi je ... Ta stran ima cel kup nekaj prednosti, a ne, ampak ful ni očitno, katere so te prednosti. Se moraš kar malo namatrati, no, da opaziš.

Spraševalka: Okej. Tako da bi rekla, da je premalo izpostavljeno?

Evalvator/-ka: Ja, tam čisto spodaj dol, s tako prosojno barvo, ki jo komaj vidiš. Belo na belo, pa komaj vidiš tisto, kar piše ... A veš, hitro lahko spregledaš.

[...]

Evalvator/-ka: No, jaz bi imela vprašanje. Kaj pa recimo, ker je zelo veliko govora o uporabnikih s specialnimi potrebami, ki imajo kakšne probleme s čutnimi zaznavami. Kakšen slep človek. Kaj pa slep človek, kako pa njemu to recimo ... A to ste imeli kaj debato?

Spraševalka: A da bi bila prilagojena stran? To misliš?

Evalvator/-ka: Ja.

Naloge za nadgradnjo vmesnika pri Slovarju sopomenk sodobne slovenščine 2.0:

- Videopomoč za uporabnike, ki bo pojasnila problematične elemente vmesnika.
- Razmislek o prilagoditvah za boljšo vidljivost nekontrastnih elementov.

8 Vsebnost in razvrstitev podatkov

Vsebnost slovarja in razvrstitev podatkov so evalvatorji po večini ocenjevali kot ustrezno in intuitivno. Izpostavljeni sta bili dve šibkosti trenutne rešitve: (a) manjkajoči slovnični podatki in (b) privzeta razvrstitev področnih sopomenk med splošne. Obe izpostavljeni težavi je mogoče rešiti v naslednjih nadgradnjah. Bolj kot na sam vmesnik sta predloga vezana na opis podatkov v slovarski bazi.

Primer 17

Spraševalka: Bi vzela to kot slovar?

Evalvator/-ka: Mhm, meni zaenkrat zgleda bolj kot pripomoček, jezikovni pripomoček, ker ti pove, katere besede so v okolici, s čim lahko vežeš pa to, za slovar bi si bolj predstavljala, da bi mogoče še kakšno izgovorjavo, vsaj tega nisem našla. Pa

čisto te slovnične podatke o besedi, ne. Pač ne vem, nekako jaz tako pričakujem to zraven.

Spraševalka: Ok, recimo če je samostalnik, glagol ali kaj takega?

Evalvator/-ka: Ja.

Spraševalka: Aha, ok.

Evalvator/-ka: Ja zaradi tega ker v bistvu potem, ko ti klikneš na besedo, se ti odpre polno nekih besed, ampak zdaj kot naraven govorec tega jezika, ti razumeš »aha, to je glagol v nedoločniku, se pravi, da ga moram, ko ga bom uporabljal, dati v primerne oblike«, če si pa ti v bistvu nek tujec, ki to pogleda, je pa v bistvu samo polno besed, pa potem, ko so primeri, so sicer najverjetneje smiselni v različnih oblikah, ampak mogoče si malo tako še zmeden, če ni tako jasno nikjer navedeno. Ne vem, predvidevam.

Primer 18

Spraševalka: V redu. To bo očitno zelo hitro, ne. [smeh] Amm, ja, izdelan je avtomatsko, zato ima tudi neke napake notri. Si jih mogoče opazila?

Evalvator/-ka: Ja, da včasih so prvi rezultati malo taki rezultati, na katere sploh ne bi pomislila, preden pride oni bolj jasen rezultat. A'la »hiša« je ... Ni bila ... Je, kaj, »rodbinska vez« ali nekaj takega prvi rezultat, namesto »poslopje« ali pa »dom« ali pa nekaj takega. Pa tudi ono tisto spodaj, kjer se piše, iz katerega področja je, so včasih zelo ... Prvič, da preveč zoži - kot da je samo z enega področja, lahko pa je z večih. Plus včasih mi je bilo sploh čudno področje.

Naloga za nadgradnjo slovarske baze:

- **Opredelitev besedne vrste iztočnice in razdvoumljanje homonimnih iztočnic.**
- **Premik področnih sopomenk na konec seznama jedrnih sopomenk.**

9 Glavni plusi in minusi slovarja

Na koncu navajamo še nekaj primerov, v katerih evalvatorji izpostavljajo glavne plus in minuse slovarja oz. njegovega vmesnika. Med plusi so navedene različne konceptualne novosti (brezplačnost, hitro posodabljanje, vključevanje uporabnikov

itd.). Pogosto minusov evalvatorji sploh niso navajali, kadar pa so jih, prednjačijo težave, ki so bile že izpostavljene, npr. nejasnost uredniške kontrole.

Primer 19

Spraševalka: Ok. Kaj bi bil pa glavni razlog, da slovarja ne bi uporabljala? In pač obratno, kaj ti je pri njemu najbolj všeč?

Evalvator/-ka: Definitivno če bi bil plačljiv ali pa če bi se moral vsakič prijavljati tako, da bi bil dolg postopek. Potem se ga manj poslužuješ v sodobnem času. Tako da všeč mi je, ker je dostopen pa enostaven. Tako.

Primer 20

Spraševalka: Kaj pa, recimo, kaj bi bil najslabši del slovarja? Da ne bi sodelovala pri njem oziroma ga uporabljala? Pa kaj ti je najbolj všeč?

Evalvator/-ka: Mhm. Mogoče res najslabše je to, kar smo že prej povedali: da so napake notri. Dejansko moraš biti previden, ko ga uporabljaš. Mislim, previden na kakšen način ga uporabljaš, mogoče moraš malo preveriti nekatere stvari. Ampak v bistvu je zelo fajn, imaš zglede tudi iz Gigafide in lahko vidiš, kaj je. Tudi, če mogoče ni najbolj jasno, kaj pomeni neka beseda. Ko sem klikala, potem ko klikneš gor, vidiš kaj se dogaja. Pač pozitivna stran, dejansko, da uporabniki sodelujejo, da uporabniki jezika sodelujejo pri nastanku tega slovarja in dejansko pač odseva neko realno sliko jezika. In ti lahko tudi pomaga. No, saj mogoče tudi tujcem bi znalo zelo prav priti, ker so dejansko sopomenke, lahko vidiš po pogostosti, kaj se največkrat uporablja, ne vem. Mogoče gre za ... Ne vem ... Mi, ki se učimo tujih jezikov, so taki slovarji tudi pri prevajanju najbolj pač ... Ti najbolj pridejo prav taki slovarji. Pač sopomenke. Kaj se največkrat uporablja. Tako da to, ja. Mogoče z vidika tujcev, ki se učijo slovenščine, je to taka zelo uporabna stvar.

Primer 21

Spraševalka: Okej. Kaj ti je pri slovarju najbolj všeč oziroma zakaj ga ne bi uporabljala? Tako dve skrajnosti.

Evalvator/-ka: Najbolj všeč mi je, da je zelo lahko za uporabiti. Vpišeš notri besedo in ti vrže ven besede. Skrajnosti pa so tako da ... Mislim, ni mi pa všeč pa to, da lahko kar tako ljudje dodajajo predloge, brez da si prijavljen, brez da te nekdo nadzira, samo pač napišeš predlog in ko ga nekdo pregleda, je to lahko šest mesecev, lahko je eno leto. Amm ... Pa da se vidi, da je še zelo v začetni fazi.

Primer 22

Spraševalka: Okej. Kaj pa je recimo glavni razlog, da slovarja ne bi uporabljala, oziroma kaj ti je pri njem najbolj všeč? Dve skrajnosti.

Evalvator/-ka: Najbolj mi je všeč to, da lahko sortiraš glede na relevantnost pa glede na pogostost pa oceno uporabnikov, da lahko po različnih kategorijah sortiraš. To mi je super. Kaj mi pa ni všeč? Pa je mogoče to, da ... Zdaj ful sama sebi govorim ... To da ... Da se mogoče ... Ja, da ne gre skozi noben filter.

Primer 23

Spraševalka: Kaj pa bi bil zate glavni razlog, da slovarja ne bi uporabljala? In kaj ti je pri njem najbolj všeč?

Evalvator/-ka: Da ga ne bi uporabljala? Da ga ne bi uporabljala, bi lahko bilo samo to, da ne bi vedela zanj. Mislim tako, da bo treba narediti zdaj čim večji bum s tem, da se čim več ljudi ozaveš, da sploh obstaja. Jaz, ko sem začela študirati, vem, da kot en bruc nisem imela pojma, kje kaj najti pa kako, pa s čim se znajti. Čisto drugače, kar se tiče samega slovarja, kot je zdaj postavljen, ne bi imela nekih zadržkov, zakaj ga ne bi uporabljala. Ena stvar, ki bi me prepričala, je to, da je fajn opisano, iz kje izhaja, kdo za tem stoji, kako se skrbi za podatke, na koga se lahko obrneš. Te stvari bi me prepričale, ker dajo vedeti, da se poskuša ustvariti nek kredibilen vir informacij, ki ni samo tako: tukaj je folk, ki daje besede na to platformo in ti zdaj delaj s tem, kar pač znaš, ne. Da se lahko pač na nekoga obrneš, da preveriš, da so to zanesljivi podatki, da ni kar nekaj, da ni nek larifari. Tako da to mi je ful dobro, no, da je neko ozadje podano, kdo in kako in zakaj.

10 Seznam nalog za vmesniško nadgradnjo

Z upoštevanjem mnenj, želja in potreb uporabniških evalvatorjev je bil pripravljen spodnji seznam vmesniških adaptacij, ki bodo upoštevane pri naslednji različici Slovarja sopomenk sodobne slovenščine. Želje so razvrščene glede padajoče glede na prioritetenost. Dva predloga se povezujeta tudi z nadgradnjo slovarske baze.

Naloge za nadgradnjo vmesnika:

1. Vizualna reprezentacija uredniških delotokov na spletni strani (*O viru*).
2. Videopomoč za uporabnike, ki bo pojasnila način dodajanja sopomenk.
3. Videopomoč za uporabnike, ki bo pojasnila problematične elemente vmesnika.
4. Možnost, da uporabnik s klikom na ime sodelujočega uporabnika oz. uporabnice dostopa do celotne zgodovine njegovih oz. njenih vnosov.
5. Potencialni izklop dvojnega glasovanja.
6. Možnost opozoril oz. odprave napak pri lastnem vnosu.
7. Razmislek o prilagoditvah za boljšo vidljivost nekontrastnih elementov.

Naloge za nadgradnjo slovarske baze:

1. Opredelitev besedne vrste iztočnice in razdvoumljanje homonimnih iztočnic.
2. Premik področnih sopomenk na konec seznama jedrnih sopomenk.